

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De gedeone. ca. viij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Judicum

ysaram non mathematice intelligendus est, quasi fatali constellatione hoc factum fuerit. Sed quia coruscationes et fulgura ita de sublimi ferebantur in eos, ac si stelle ruerent, et est hyperbolicos. Sequitur, torrens cyson traxit cadauera eorum sicut torrens cadum in, super ple traxit cadauera egyptiorum. Cadum in interpretatur antiquorum, et ponitur pro mari rubro, eo quod antiqua miracula ibi facta sunt. Quod sequitur, conculca anima mea robustos, Vox est populi sese adhortantis. Sequitur, Benedicite terre merorb, dixit angelus domini. Merorb fuit vnus de principibus chanaan, delbora pro seipam dixit angelum domini, vel michael qui preerat israeli. Dixit ut malediceret merorb quod sonat arcum, id est angelis apostatis, qui aduersabant ei in arcano. Postea benedixit label, quonia fortiter egit, et quieuit terra per quadraginta annos. Eo tpe regnum defecit apud ar gos, et traslatum est in micenas. Obijt liberpater cui sepulchrum est apud delphos iuxta apollinem aureum. Pingit pro muliebri corpore, quia mulieres militantes cum viris habuit in exercitu Ilium ab ilo conditum, et letus condita.

De gedeone.

Caplin. VIII.

Ecerunt iterum si

filius israel malum coram domino, qui tradidit eos in manibus madian et septem annis. Ascendebant enim madian et amalech singulis annis in israel, vastantes segetes eorum, et vniuersa iumenta trabentes in predam. Luncq clamasset israel ad dominum, misit ad eos vtrumque prophetam per quem exprobrauit eis dominus beneficia que contulerat eis, et tamen noluerunt audire vocem eius. Venit autem angelus domini, et sedit sub quercu que erat in effra. Hic est vir quem dominus miserat. Lapis autem super quem sedebat et quere et ager pertinebant ad ioas patrem familie ezei. id est, honorabiliores inter alios illius familie. Gedeon pro filius eius timens hostes qui irruerant super terram, in occulto excubabat frumenta in torculari, ut haberet vltimum ad fugam. Josephus dicit, hoc maximus fuisse diuine propitiationis indicium, quod tunc viret

retur torculari pro area. Futurum enim per eum erat ut arce repleverentur et torcularia. Et ait angelus ad eum, Dominus tecum virorum fortissime. Cui gedeon, Si dominus nobiscum est, cur apprehenderunt nos hec mala. Et respexit in eum dominus in angelo et ait, Vade ego mitto te in hac fortitudine tua, quam scilicet confero tibi respicendo vel mittere percuties madian quasi virum vnus. Cui gedeon, Si gratiam inueni coram te non recedam donec reuertar. Et coram gedeone heduz posuit carnes et azymos panes in canistro et misit ius in ollam, offerens ea angelo. Cui angelus, Pone carnes et panem super petram et ius desuper funde. Quo facto tetigit ea angelus summitate virge quam gerebat. Et ascendit ignis de petra et consumpsit omnia. Angelus autem euasit ab oculis eius. Timens quod gedeon ait, Heu mihi domine, quia vidi angelum dei. Cui dicit dominus, Ne timeas. Non morieris. Eadem nocte ait dominus ad eum, Destruere aras baal quam erexit pater tuus, et nempe circa eam succide et occide taurum quem saginat idolis, alium pro taurum septennem quem ciues dedicauerunt idolo offerens mihi in holocaustum super altare quod edificabis mihi in summitate petre super quas ante sacrificium posuisti. Gedeon timens patrem et ciues, cum decem seruis omnia nocte compleuit, et vocauit altare patris domini, et lauit. In crastino ciues dixerunt ad ioas, Educ filium tuum ut moriatur, quoniam nam fecit hoc. Quibus ille ait, Nunquid vultis rores estis baal? Sed deus est baal vindicet se. Exinde dicitur est gedeon ierobaal, id est, fortitudo baal, quasi fortis contra baal. Igitur madian et amalech transito iordane sederunt in valle israhel quasi locuste. Spiritus autem domini induit gedeon, vocauitque domum abiezer, de cuius familia ipse erat, et ipse misit nuncios ad manassen et aser et zabulon et neptalim. Qui occurrerunt ei triginta duomilia. Et petijt gedeon signum victorie a domino in vellere posito in area, si nocte illa vellere complueretur, area sicca manere. Et factum est ita. Et expresso vellere rore concampluerunt. Sequenti nocte ne casu factum putaretur petijt signum in contrarium, ut area irrigaretur, et vellus sicus esset. Quod factum est. Venit autem gedeon cum suis ad fontem qui dicitur arad. Et ait dominus ad gedeon

Populus multus est tecum, ne dicat Israel, viribus meis liberatus sum, clama ad populum, Qui formidolosus est reuertat. Tamen intelligendum est alia tria que mandauit dominus minus clamada in populo eum non tacuisse, que moyses dixit in deuteronomio Qui edificauit domum et non dedicauit eam reuertatur Similiter, Qui plantauit vineam et non edum fecit eam communem, et qui desponsauit uxorem et nondum accepit eam. Et reuersi sunt de populo vigintiduomilia, et tantum decem milia remanserunt. Et ait dominus ad gedeon Adhuc populus multus est, duc eos ad aquas in caloze meridies, et eos qui lambuerint aquas manu et lingua sicut canes existimans magnanimos separab, Et inueni sunt tantum et eis trecenti viri. Et ait dominus In his trecentis tradam madian in manus tuas, Quibus assumptis, et cibarijs puerum et tubis, gedeon se certamini dedit Eadem nocte dixit dominus ad gedeon, Descende in castra madian, tu et pharan puer tuus tecum, et audies quid loquantur, et confortabitur manus tue. Dissolutum enim erat cor eius Qui descendens stetit in parte castrorum ubi vigilie erant, et audiuit quendam narrationem somnium omilstoni suo in hunc modum, Uidebas mihi quod panis et hordeo subcinerice et comestibilis descendebat in castra madian usque ad tabernaculum, s. regis, et subuertit illud et terre funditus coequauit Et ait is cui loquebatur Ille est hordeum in te grana et iter geres israel videtur abiectum et in fraele vilis est familia gedeonis. Non est hoc aliud nisi gladius gedeonis, tradidit dominus in manus eius madian. Quod audiens gedeon adorauit Et reuersus ad socios ait, Eamus, tradidit nobis dominus castra madian Et diuisit eos in tres portas, et dedit tubas in manus eorum, dexteras, lagenas, vasculas et lampades in medio lagenarum in sinistras. Et ait, Quod me facere videbitis, facite. Et ingressi sunt per girum castrorum in tribus locis in vigilia noctis medie. Et cum confregissent bydrias, tenuerunt lampades in manibus, et insonantes tubis clamauerunt Gladius domini et gedeonis, s. m. iosephus

vacuas quoque pharetras portauerunt Quibus simul complosis, terribilis audiebatur sonitus. Quo subito hostes excitati turbati sunt nec cognoscetes sese plurimum mutuis vulneribus ceciderunt, alij in fugam conuersi usque ad bersecha. Viri autem de neptalim, et aser et manasse qui redierant conclamantes persequebantur madian Effraim quoque descendit in occursum fugientium et occupauit iordanem usque berthara, et occidit duos reges madian ozeb, et zeb. Ozeb in petra quadam zeb ipso in torculari. Et vocatum est nomen loci illius torcular zeb et nomen alterius petra ozeb. Que modico apice littere differt a nomine ozeb, unde aque fluxerunt per manum moysi, Et forte differentia est in interpretatione. Et portauit effraim capita regum ad gedeon, et irascentes dixerunt ad eum, Cur contempsisti vocare nos ad pugnam Qui ait, Ne forte indignaremini, Melior est enim racemus effraim vindemijis abiezer, sed et in manus vestras dacti sunt reges madian. Quid tale facere potui sicut vos fecistis Quo audito requieuit spiritus eorum, Transiuitque gedeon iordanem cum trecentis viris, nec poterat persequi fugientes pro lassitudine Et ait ad viros sochot, Obsecro date nobis panes ut possimus persequi zebec et salmana, Qui negauerunt ei et subsannauerunt eum. Idem responderunt ei viri phanuel petati panes ab eis, zebec autem et salmana in valle quiescebant: nil aduersi suspicantes, cum duodecim milibus tantum, celsis de exercitu centum vigintimilibus. Sed con autem repete inuit super eos, et turbato exercitu eorum duos reges comprehensos secum reduxit Et reuertens apprehendit puerum de sochot, et quasiuit ab eo nomina sentorum de sochot. Et descriptis ei septuaginta septem viros quos spinis et tribulis comminuit, tanquam auctores predicte subsannationis Turrim quoque phanuel subuertit, occisis habitatoribus ciuitatis Luncz redisset in effra regionem suam dixit zebec et salmana, Quales erant viri quos occidistis in monte thabor, Qui dixerunt Similes tui. Et ait eis, Fratres mei erant vterini Et ait primogenito suo, Interfice eos Qui non eduxit gladium, timens quod puer erat. Surgens gedeon occidit eos. Et dixerunt omnes filij israel ad eum, Dominare nesci tu et filius tuus et filius filij tui, Quibus ille, Non dominus

Judicum

hor vestri nec filius meus, sed dominus dominatus
bitur in vos. Unum postulo a vobis dare mihi
hi in aures aureas d' preda. Qui dederunt. Et
fuit pondus auri mille et septingenti sicli. Et fe-
cit ex eo gedeon ephor, et posuit illud in ciuitate
effra, et fornicatus est omnis israel in eo.
Et factum est gedeoni et omni domui eius in rui-
nam. Per ephor quod est dignum indumentum
pontificis: intelligit quod gedeon fecerit omnia
indumenta pontificalia, et fecit in effra taberna-
culum et altare preter illud quod erat in silo. Et
factus est sacerdos, et imolauit super illud ho-
stias domino. Quia obrem offensus dominus omnes
domum eius fere deleuit. Habuit enim septuagi-
ta liberos de vxoribus, et unum naturalem ab im-
melech de concubina dyboma, quam habebat in
sichem. Sic occidit
omnes fratres suos
per unum. Et quieuit
terra quadraginta an-
nos quibus profuit ge-
deon. Qui mortuus est
in senectute bona, et se-
pultus est in sepulchro patris sui in effra

Per quod conicitur
quod postea penitentiam
egerit, quod alibi dicitur
vbi dominus constituerat sacrifi-
cabat,

Incidentia.

Temporibus gedeonis mercurius inuenit si-
ringas, trahens hunc nomen a siringa vxore cath-
mi, et armonica, quod propter zelum armonie a viro
suo recesserat. Inuenit etiam lira hoc modo. Re-
perit etiam concham testudinis mortue et putre-
facte, cuius nervuli ardetes et extensi in ore con-
che ad auram tenuem sibilum reddebant. Incertum est
autem quis sue sit iste mercurius, vtrum hermes
an trimegistus philosophus an mercurius mi-
nor. Tres ei legunt fuisse secundum iosephum. Ti-
rus condita est ante templum hierosolymorum
annis ducem quadraginta. Dedalus aues
fecit metallinas quod volare fecit artificiose spi-
ritu incluso. Dicitur etiam fecisse simulacra se-
mouentia. Primus enim omnium pedes statuaz,
a se inuicem separauit, alijs iunctum eos fabri-
cantibus. Qui cum filio in naue fugientes, propter in-
uestigabilem fugam pennas auolasse estimat est.
Argonautarum historia facta est. Orpheus clarus
habitus est. Cuius discipulus fuit muscus.
Linus magister herculis clarus. Vinus cre-
ditur cretensibus legem dedisse, quod plato ne-
gat, idram pro callidissimum fuisse sophistam
asserit plato.

De abimelech,
Capitulum, XVIII.

Est mortem ge-

deonis filij israel fornicati sunt cum
balaim, nec fecerunt misericordiam cum
domo ierobaal. Ascendit autem abimelech in si-
chem ad omnem cognationem matris sue et ait.
Considerate quod os vestrum caro vestra sum. Lo-
quimini ad omnes viros sichem in hunc mo-
dum. Quid vobis melius est, ut dominentur ve-
stri septuaginta viri filij ierobaal, an ut do-
minei unus vir. Et locuti sunt de eo ad omnem
populum, et inclinauerunt cor populi post ab-
imelech, et iurauerunt ei omnes in phano baal.
Quia obrem vocatum est deinceps idolum baal
berith, Berith enim conturationem sonat. Et
tolleret de phano, lxx, pondus argenti dederunt
ei. Qui conduxit ex eo viros inopes et vagos
et ascendens in effra occidit omnes fratres su-
os super lapidem unum, excepto uno ioathan.
Tunc omnes sichemite constituerunt abime-
lech regem iuxta quercum in sichem. Si-
querit quomodo ergo saul primus dicit rex
in israel. Potest dici hoc dictum esse propter
regnum vniuersale hic autem tantum regnavit
in sichemitis. Quod cum nunciatum esset ioa-
than, stetit in vertice montis garram, vel gar-
risum, et exclamauit ad omnes sichemitas quod con-
uenerat ad diem festum baal. Audite me vi-
ri sichem, Ierunt ligna siluarum ut ringeret
regem supra se, et dixerunt oliue, Impera nos
bis. Que noluit deserere pinguedinem suam
qua dii vtuntur et homines. Id ipsum dixerunt
ad ficum, que noluit deserere dulcedinem fru-
ctus sui. Id ipsum dixerunt ad vitem, que no-
luit deserere vinum quod letificat deum et homi-
nes. Dixeruntque ad rhamnium, Impera super nos
Qui respondit, Venite ergo et requiescite sub
umbra mea alioquin egredietur ignis de rham-
nino, et deuoret cedros libani. Est autem rham-
ninus genus rubi quod vulgo sentice appellatur
asperum nimis, et aculeatum sicut sentes. Iose-
phus dicit hoc inter ligna habere naturam ignem
proferendi. Tunc exposuit eis paradigma de-
ces. Interfecistis filios ierobaal, et filium an-
cille eius super vos constitulistis regem. Si recte
egistis cum ierobaal, et domo et filiis eius,
recte sit vobis. Si autem peruerse egredietur
atur ignis de abimelech, qui deuoret ipsum et
vos. Que cum dixisset aufugit. Factum est au-
tem cum regnasset super sichem tribus annis
abimelech, dedit ei dominus spiritum malum